

Metodyka na potrzeby PZO dla obszaru Natura 2000 Starodub w Pełkiniach PLH180050

1. Założenia ogólne

Przedmiotem inwentaryzacji i oceny stanu zachowania będą trzy przedmioty ochrony:

- 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)
- 6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)
- 1617 starodub łąkowy *Angelica palustris*.

Siedliska przyrodnicze o znaczeniu wspólnotowym określone zostaną w oparciu o Dyrektywę Rady 92/43/EEC (ze zmianami 97/62/EEC) i Rozporządzenie Ministra Środowiska z dn. 13 kwietnia 2010 r. W identyfikacji siedlisk przyrodniczych za materiał wyjściowy wykorzystane zostaną: *Interpretation Manual* (1999), Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 (Herbich 2004), Monitoringu ochrony siedlisk przyrodniczych (Mróz 2012) i gatunków roślin (Perzanowska 2012). Nomenklaturę zbiorowisk roślinnych przyjęta zostanie za Matuszkiewiczem (2001), a nazewnictwo roślin naczyniowych za Mirkiem i in. (2002). Parce terenowe przeprowadzone zostaną z wykorzystaniem GPS, map topograficznych i ortofotomapy.

2. Identyfikacja terenowa płatów siedlisk przyrodniczych oraz kartowanie terenowe

Identyfikacja i diagnoza płatów siedlisk przyrodniczych wykonana zostanie w oparciu o metodykę fitosocjologiczną (Dzwonko 2007). Podstawowym narzędziem identyfikacyjnym będą zdjęcia fitosocjologiczne ze szczególnym uwzględnieniem gatunków charakterystycznych i wyróżniających (Matuszkiewicz W. 2001). Prace będą prowadzone na wyznaczonych transektach, w obrębie których wykonywane zostaną po 3 zdjęcia fitosocjologiczne (początek, środek i koniec transektu). Zasadniczo rejestrowane będą płaty większe niż 5x5 mm na mapie w skali 1:10000. W przypadku konieczności rejestrowania powierzchni mniejszych zastosowane będą znaki punktowe.

3. Identyfikacja terenowa stanowisk gatunków roślin i kartowanie terenowe

Sposób identyfikacji i rejestracji stanowisk gatunków roślin będzie zależał od liczebności i struktury przestrzennej populacji oraz jednorodności ekologicznej obszaru. Przewiduje się co najmniej następujące możliwości:

- 1) Stanowisko obejmujące niewielką liczbę osobników rosnących blisko siebie i wyraźnie oddzielone od innych stanowisk powierzchniami o odmiennym charakterze ekologicznym – przedstawiane na mapie sygnaturą punktową;
- 2) Stanowisko obejmujące liczną populację rozproszonych osobników, występujących w stosunkowo jednorodnym płacie roślinności – przedstawiane na mapie jako poligon o granicach pokrywających się z granicami zbiorowiska roślinnego;
- 3) Stanowisko obejmujące liczną populację rozproszonych osobników, występujących w różnych płatach roślinnych związanych z tą samą formą geomorfologiczną – przedstawiane na mapie jako poligon o granicach pokrywających się z granicą formy geomorfologicznej.

4. Ocena stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin

Do oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych i ich reprezentatywności uwzględnione zostaną parametry, które określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 i stosowane w pracach monitoringowych wykonywanych przez GIOŚ:

- Parametr 1: powierzchnia siedliska,
- Parametr 2: struktura i funkcja,
- Parametr 3: szanse zachowania siedliska.

Każdy z parametrów będzie oceniony w następującej skali:

- FV = właściwy,
- U1 = niezadowalający,
- U2 = zły.

W przypadku braku dostatecznej wiedzy lub niemożności dokonania oceny zastosowany zostanie symbol – XX.

Ocena stanu każdego siedliska przyrodniczego dokonana zostanie na podstawie wytycznych zawartych w PM GIOŚ w takim zakresie jakim jest to możliwe i sensowne w lokalnych uwarunkowaniach.

Do oceny stanu zachowania gatunków i ich siedlisk uwzględnione zostaną parametry, które określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 i stosowane w pracach monitoringowych wykonywanych przez GIOŚ:

- Parametr 1: populacja,
- Parametr 2: stan siedliska,
- Parametr 3: szanse zachowania gatunku.

Każdy z parametrów będzie oceniony w następującej skali:

- FV = właściwy,
- U1 = niezadowolający,
- U2 = zły.

W przypadku braku dostatecznej wiedzy lub niemożności dokonania oceny zastosowany zostanie symbol – XX.

5. 6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*)

Do oceny stanu zachowania siedliska przyrodniczego zastosowane zostaną parametry i wskaźniki wg metodyki Michalskiej-Hejduk i Kopeć (2012). Według nich dokonana zostanie waloryzacja struktury i funkcji siedliska przyrodniczego oraz perspektywy jego ochrony. zachowania na stanowisku. Dla każdego płatu siedliska będzie sporządzona karta obserwacji według wzoru zaproponowanego przez Michalską-Hejduk i Kopeć (2012).

6. 6510 Nizowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*)

Do oceny stanu zachowania siedliska przyrodniczego zastosowane zostaną parametry i wskaźniki wg metodyki Korzeniak (2012). Według nich dokonana zostanie waloryzacja struktury i funkcji siedliska przyrodniczego oraz perspektywy jego ochrony. zachowania na stanowisku. Dla każdego płatu siedliska będzie sporządzona karta obserwacji według wzoru zaproponowanego przez Korzeniak (2012).

7. Starodub łąkowy *Angelica palustris*

Do oceny stanu zachowania stanu populacji i siedliska gatunku zastosowane zostaną parametry i wskaźniki wg metodyki Nobisa (2012). Dla każdego stanowiska dzwonecznika wonnego będzie sporządzona karta obserwacji według wzoru zaproponowanego przez Nobisa (2012).

9. Bibliografia

- Dzwonko Z. 2007. Przewodnik do badań fitosocjologicznych. Ser. Vademecum Geobotanicum. Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Poznań-Warszawa
- Herbich J. (red.). 2004. Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 - podręcznik metodyczny. Tom 3. Ministerstwo Środowiska. Warszawa

Interpretation Manual of European Union Habitats, European Commission DG Environment
version of October 1999

Korzeniak J. Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). [w:] W. Mróz (red.). Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa, s. 79-94.

Matuszkiewicz W. 2001. Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Ser. Vademecum Geobotanicum 3. PWN Warszawa.

Michalska-Hejduk D., Kopeć D. (2012). Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*). [w:] W. Mróz (red.). Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część III. GIOŚ, Warszawa, s. 40-52.

Mirek Z., Piekos-Mirkowa H., Zając A & Zając M. 2002. Flowering plants and pteridophytes of Poland – a checklist. Biodiversity of Poland. Vol. 1. W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Kraków, s. 442.

Mróz W. (red.). 2012. Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa.

Nobis M. 2012. Starodub łąkowy *Angelica palustris*. [w:] J. Perzanowska (red.). Monitoring gatunków roślin. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa, s. 260-273.

Perzanowska J. (red.). 2012. Monitoring gatunków roślin. Przewodnik metodyczny. Część II. GIOŚ, Warszawa.

Akty prawne

Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania za wyznaczenia jako obszary Natura 2000

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000

Dyrektywa Rady 92/43/EEC z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, zmieniona Dyrektywą 97/62/EEC.